

адаптація к ринку и ефективність. – М.: Энциклопедия российских деревень, 2004. – 138 с.

9. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки (на період до 2020 року). – К.: ННЦ «ІАЕ», 2013. – 12 с.

10. Ушачев И.Г. Научное обеспечение Государственной программы развития сельского хозяйства и регулирования рынков сельскохозяйственной продукции, сырья и продовольствия на 2013-2020 гг. / И.Г. Ушачев // Экономика АПК. – 2013. – №6. – С. 68-77.

11. Залізко В.Д. Вплив агрохолдингації сільськогосподарських підприємств на соціально-економічний розвиток сільських територій / В.Д. Залізко // Економіка України. – 2013. – № 6. – С. 71-78.

УДК 332.025.1.:631/635

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

**ВАЛЕТЕНКО В.В., АСПИРАНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. П. ВАСИЛЕНКА.**

У статті аналізується сучасний стан вітчизняної інвестиційної політики, рівень інвестиційного забезпечення розвитку економіки регіонів України, та ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств, їх фінансовий стан. Центральне місце в дослідженні займає розкриття необхідності підвищення рівня інвестиційної привабливості регіонів, активізації у цьому всіх ланок влади. Обґрунтовуються пропозиції щодо вирішення цих проблем.

The current state of national investment policies, the level of investment to ensure economic development of regions of Ukraine, and effectiveness of agricultural enterprises, their financial position are considered in the article. The disclosure of the need to increase investment attractiveness of regions, activation in that all parts of government are the central part of these research results. The proposals to solve these problems are substantiated.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перехід економіки України до ринкових відносин дозволив на законодавчому рівні проголосити курс на інвестиційно-інноваційний розвиток держави, коли роль головного джерела стійкого соціально-економічного зростання відіграють наукові знання, нові технології та

---

* Науковий керівник – Красноруцький О.О., д.е.н., доцент

інвестиції в їх розвиток. Цим вимогам повинна відповідати сучасна регіональна економічна політика.

Разом з тим, диспропорції в соціально-економічному та культурному розвитку регіонів України, які склалися в процесі централізованого управління економікою, в умовах переходу до ринку вимагають істотних змін у регіональній політиці України. Установа і збереження пропорційності в економічному і соціальному розвитку регіонів є важливим аспектом регіональної політики всіх розвинених країн.

В умовах поширеної економічної кризи проблема вирівнювання економічних характеристик для різних регіонів країни стає особливо гострою. В Україні проблеми регіонального розвитку здебільшого виникають у формі питань, які стосуються нерівномірного розподілу доходів між регіонами; різниці в темпах росту і рівня безробіття, оплати праці, а також впливу цих відмінностей на поширення бідності та соціальної напруженості.

Наявність істотного регіонального дисбалансу соціально-економічного та культурного розвитку ускладнює проведення єдиної політики соціально - економічних перетворень, збільшує загрозу регіональних криз. Відсутність активної, виваженої державної регіональної політики за період незалежності привело до ослаблення міжрегіональних економічних зв'язків і порушення ефективної взаємодії по вертикалі «центр - регіони».

Проблемою інвестиційної регіональної політики України є не тільки відсутність чітко визначених цілей та пріоритетів, скільки дефіцит навичок застосування інструментів впливу на цей процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно відзначити, що проблеми розвитку регіонів, удосконалення регіональної політики України постійно досліджуються вітчизняними та зарубіжними вченими. Вагомий внесок у дослідження актуальних питань в інвестиційній діяльності, регіональним аспектом активізації інвестицій внесли вчені: В. Гесць , М. Герасімчук , М. Долішній , Б. Кваснюк , І. Лукінов, М. Чумаченко, З. Герасімчук, В. Савченко, Л. Шинкарук та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження та аналіз сучасного стану інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарської галузі та вироблення шляхів вирішення даної проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан та шляхи активізації інвестиційного забезпечення розвитку сільського

господарства мають розглядатися через призму підвищення інвестиційної привабливості регіонів, більш активної роботи по залученню інвестицій з боку всіх ланок влади, підвищення ролі малого та середнього бізнесу у вирішенні даної проблеми, в цілому удосконалення регіональної інвестиційної політики.

Головною метою державної регіональної політики в сучасних умовах, на нашу думку, повинно надати допомогу в рівномірному соціально - економічному розвитку України та її регіонів, забезпечення прийняттого рівня життя населення, дотримання гарантованих державою соціальних стандартів, на основі ефективного використання потенціалу регіонів, підвищення ефективності функціонування підприємств різних форм власності.

На сьогоднішній день Україна виступає для іноземного інвестора, як країна з вигідним географічним розташуванням, різноманітними природними ресурсами, родючим чорноземом, кваліфікованими кадрами та науковим потенціалом. Але поряд з цими перевагами є і недоліки, які знижують інвестиційну привабливість, а саме: нестабільність законодавства, відсутність прозорого оподаткування, низькі доходи населення, політична нестабільність, тотальна корупція, нахабне рейдерство і т.п.

Особливий акцент зарубіжні експерти роблять на високому рівні корупції, яка загрожує принципам демократії та верховенства закону.

Для вирішення цих проблем на державному рівні, на нашу думку, необхідно:

1. Удосконалювати державне управління соціально-економічним розвитком регіонів України. Регіональна політика має бути відділена в самостійний вид державної економічної політики. Акцентувати увагу потрібно не стільки на довгострокових проблемах розміщення виробництва, а розглядати регіональний рівень економічної сфери як територіально диференційовану цілісність взаємозалежних однорівневих господарських комплексів.

Враховуючи особливості стану і рівень соціально - економічного розвитку України, а також сучасні тенденції в регулюванні економічної сфери діяльності на регіональному рівні, доцільно забезпечити комплексне застосування всіх методів з орієнтацією на максимальне залучення і використання регіонами власних можливостей і ресурсів.

Потрібно передбачити на загальнодержавному рівні створення колегіальних управлінських інститутів в рамках як представницької, так

і виконавчої гілок влади, щоб забезпечувати узгодження національних та місцевих інтересів у питаннях розробки та реалізації державної регіональної політики. Такий підхід передбачає наявність самостійного фінансового правового забезпечення проведення зазначеної політики, в цілому посилення наукового підходу до управління економікою регіону;

2. Створення інвестиційної привабливості регіонів та економіки України в цілому.

Для цього пропонується провести ряд необхідних заходів:

1) чітка і злагоджена перебудова інвестиційної політики держави і законодавства країни в цілому;

2) іноземним інвесторам юридичну та правовий захист своїх коштів і об'єктів інвестування, надання економічних гарантій від уряду;

3) сформувані стійкий і передбачуване правове поле, яке дозволить усунути велику кількість законодавчих актів і постанов, що суперечать один одному, і зараз призводять до плутанини при вирішенні спірних питань;

4) потрібно надати правовий фінансовий захист таким фінансовим процесам як кредитування та страхування ризиків, переглянути податкову систему, в пріоритетних галузях економіки надавати пільги або податкові канікули на початкових етапах діяльності підприємства для його подальшого розвитку;

5) законодавчо заборонити рейдерські захоплення підприємств, що характерно для України і є дивним для Європи і світу;

6) стабілізувати політичну ситуацію в країні, знизити рівень корупції, лібералізувати і дерегулювати підприємництво, сприяти розвитку фондового ринку, сформувані інвестиційні стимули, скоротити правила та інструкції з ліцензування, оподаткування та репатріації прибутків.

В цілому, для створення інвестиційно привабливого середовища, Україні потрібно проводити всі необхідні реформи швидше;

3. Керівникам сільськогосподарських підприємств всіх форм власності у регіонах спільно з органами державного управління та місцевого самоврядування необхідно активніше проводити роботу з реструктуризації підприємств. У першу чергу оперативна реструктуризація, спрямована на виявлення та залучення всіх резервів виробництва, підвищення ефективності праці підприємств, виведення їх на високий рівень рентабельності. Цю роботу необхідно провести протягом найближчих років. Що дозволить забезпечити надходження

інвестицій і в подальшому розвитку підприємств.

Інвестиційно-інноваційне оновлення виробництва має бути спрямоване на створення нових видів продукції і технологічних процесів, з подальшим виробництвом кінцевої продукції, модернізації основних виробничих фондів і підвищення якості виробництва, що є основним шляхом ефективного освоєння науково - технічного прогресу при наявності великого виробничого апарату. Тим самим національне багатство буде більш послідовно використовуватись для швидкого розвитку продуктивних сил, для прискореного освоєння сучасних технологічних процесів.

Іноземні інвестори набагато краще і ефективніше управляють підприємствами, аніж це робить держава. Приватний власник намагається підвищити виробничі потужності за рахунок впровадження новітніх технологій, що призведе до зниження собівартості та зростання прибутку, а як наслідок підвищення заробітної плати і поліпшення соціального захисту працівників.

Основними напрямками організаційно - економічної роботи повинні бути:

- впровадження ефективних методів менеджменту;
- припинення виробництва застарілої продукції, реалізація не використовуваних основних фондів та земельних ділянок, на яких вони розташовані;
- виділення зі складу великих підприємств самостійні підприємства і ліквідація безперспективних виробництв;
- розбудова структури виробництва за принципом формування центрів прибутку;
- розробка, сертифікація, розширення випуску конкурентоспроможної продукції та реалізація її на внутрішньому і зовнішньому ринках;
- участь у регіональному й міжрегіональному поділі праці, розвиток регіональної та міжрегіональної кооперації;
- організація виробництва і постачання комплексного обладнання «під ключ» з подальшим сервісним обслуговуванням, навчанням кадрів, передачею технологічної документації;
- розвиток мережі каналів руху товарів, у тому числі дилерських представництв за кордоном для прискорення реалізації, більш повного врахування умов експлуатації машинобудівної продукції та її післяпродажного обслуговування;
- відродження науково - технічної та дослідно - експериментальної бази, реалізує інноваційні проекти з гарантованим

економічним ефектом та оплатою залежно від обсягу продажів або прибутку у замовника;

— зняття важкого тягаря утримання соціальної сфери промислових підприємств з передачею його на баланс міста (району), в якому розташовані.

Досягнення цілей та реалізація завдань у сучасних умовах можливі на основі впровадження досягнень у галузі науково - технічного прогресу і цілеспрямованої інвестиційної політики в пріоритетних напрямках розвитку економіки. У сучасний період необхідно не просто зміна рівнів технології виробництва, підвищення віддачі виробничих фондів, а потрібна комплексна якісна заміна створених в Україні продуктивних сил, що спираються на передові досягнення науки, створення нового технологічного укладу.

4. Важливим інструментом досягнення самодостатності регіонів має стати прискорення розвитку малого і середнього бізнесу, як стратегічного напрямку розвитку територій. Рівень розвитку малого бізнесу в Україні нижче 5-6 разів, ніж у розвинених країнах з ринковою економікою.

Головна мета програм розвитку малого бізнесу в регіонах - забезпечення стабільних умов для подальшого функціонування малих і середніх підприємств, залучення широких верств населення до підприємницької діяльності, збільшення нових робочих місць. Для прискорення розвитку малого бізнесу необхідно посилити фінансову підтримку цього важливого сектору регіональної економіки, запровадити більш ефективні системи фінансування, кредитування, страхування, і на цій основі забезпечити збільшення надходжень коштів до місцевих бюджетів, що позитивно вплине на динаміку економічного і соціального розвитку регіонів;

5. Вирішенню регіональних проблем в значній мірі має сприяти проведення нового етапу адміністративної реформи, пов'язаного з делегуванням управлінських функцій центральних органів влади на регіональний рівень і всебічний розвиток місцевого самоврядування. При цьому в регіоні повинні бути законодавчо розмежовані повноваження і відповідальність між гілками влади. Це дозволить забезпечити більш комплексний соціально - економічний розвиток регіонів та України в цілому.

На нашу думку, вирішення цих проблем дозволить поліпшити інвестиційну привабливість регіонів і на цій основі підвищити ефективність функціонування країни, вирішення соціальних проблем населення України.

Література.

1. Нижній М.І. Науковий супровід соціально - економічного розвитку регіонів / М. І. Нижній // Регіональна політика України: Зб.наук.праць. - К.: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2008. — С. 28-35.
2. Чумаченко Н.Г. Проблеми регіональної політики в Україні / Н. Г. Чумаченко // Людина і політика, № 6, 2006. — С. 12-27.
3. Коротич О.Б. Підвищення ролі системи місцевого самоврядування в управлінні розвитком регіонів України / О.Б. Коротич // Вісник АЕН України — № 1 — 2004. — С. 52-57.
4. Костромін Г. Т. Розвиток малого та середнього бізнесу - стратегічний напрям економічного зростання України / Г.Т. Костромін // Колективна монографія АЕН України «Майбутнє України: стратегія розвитку». — Київ-Донецьк, 2008. — С. 127-138.

УДК 338.43.01:658.2

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

**ВЕЛИЧКО О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

В статті розроблено економіко-математичну модель оптимізації наявних виробничих ресурсів аграрних підприємств, яка полягає у виявленні резервів ресурсного потенціалу, його раціонального використання та підвищення економічної ефективності господарської діяльності.

The economic mathematical model of optimization of present production resources of agrarian enterprises which consists in the exposure of backlogs of resource potential, its rational using and increasing of economic efficiency of economic activity is developed in the article.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Важливою проблемою сучасного етапу розвитку економіки України є пошук напрямків ефективнішого використання наявних виробничих ресурсів сільського господарства та формування потенціалу, необхідного для виробництва заданої кількості аграрної продукції. В останні роки загальною тенденцією, що заважає розвитку галузей АПК, є випередження темпів збільшення матеріальних затрат в порівнянні з темпами підвищення виробництва продукції. Тому виникла необхідність проведення глибоких економічних реформ в АПК України і переходу до ринкових методів господарювання.